

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

W Finlandii wierzyciele lub inni powodowie w postępowaniu cywilnym lub handlowym mogą uzyskać środki zabezpieczające na swoją korzyść. Celem środków zabezpieczających jest zapewnienie możliwości wykonania orzeczenia co do istoty sprawy wydanego w późniejszym terminie. Przepisy dotyczące ustanawiania środków zabezpieczających określono w rozdziale 7 kodeksu postępowania sądowego (oikeudenkäymiskaari), natomiast przepisy dotyczące wykonywania orzeczeń – w rozdziale 8 kodeksu postępowania egzekucyjnego (ulosottokaari). Istnieją trzy rodzaje takich środków zabezpieczających:

zajęcie celem zabezpieczenia należności,

zajęcie celem zabezpieczenia prawa własności lub innego tak zwanego prawa pierwszeństwa oraz

pozostałe środki zabezpieczające (ogólne środki zabezpieczające).

Poniżej opisano środki zabezpieczające, które są dostępne w sprawach cywilnych dowolnego rodzaju. Istnieją również środki zabezpieczające, z których można korzystać w przypadku określonych rodzajów sporów w ramach przepisów szczególnych. Zalicza się do nich środki zabezpieczające mające na celu zabezpieczenie dowodów w sprawach cywilnych dotyczących praw własności przemysłowej i praw autorskich. W sprawach karnych można zastosować przepisy ustawy o środkach przymusu (pakkokeinolaki); środki przymusu przewidziane w ustawie obejmują zajęcie, ograniczenie możliwości zbycia oraz zajęcie komornicze.

Istnieje rozróżnienie pomiędzy środkami zabezpieczającymi a wstępnym (tymczasowym) wykonaniem wyroków w sprawach cywilnych. Drugi przypadek dotyczy wykonania wyroku, zanim stanie się on prawomocny i nie będzie od niego przysługiwało odwołanie. Wyrok w sprawie cywilnej, który nie jest jeszcze prawomocny, jest zasadniczo bezpośrednio wykonalny z mocy prawa, chociaż wykonania zwykle nie można przeprowadzić w całości. Przykładowo na mocy nieprawomocnego wyroku wydanego przez sąd pierwszej instancji w sprawie należności można dokonać zajęcia majątku dłużnika, jeżeli dłużnik nie wniesie zabezpieczenia w odniesieniu do należności. Zajęty majątek można jednakże zbyć i z uzyskanych środków dokonać rozliczenia z wierzycielem tylko wówczas, gdy wierzyciel wniesie zabezpieczenie w odniesieniu do takich należności. Z kolei wyroki zaoczne podlegają natychmiastowemu wykonaniu w całości.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Decyzje o ustanowieniu wyżej wymienionych rodzajów środków zabezpieczających podejmują sądy powszechne, przy czym sądami pierwszej instancji są sądy rejonowe (*käräjäoikeus*). Środki zabezpieczające ustanowione przez sąd wykonują komornicy. Wniosek o ustanowienie środków zabezpieczających składa się w sądzie, przed którym toczy się postępowanie co do istoty sprawy. Jeżeli nie wszczęto jeszcze postępowania, wniosek o ustanowienie środków zabezpieczających należy złożyć w sądzie rejonowym, do którego należy także wnieść powództwo w celu wszczęcia postępowania co do istoty sprawy. Sąd nie może ostatecznie zatwierdzić wniosku o ustanowienie środków zabezpieczających bez zapewnienia pozwanemu możliwości bycia wysłuchanym. Sąd może jednak przychylić się do wniosku powoda o ustanowienie tymczasowych środków zabezpieczających bez wysłuchania drugiej strony, jeżeli w przeciwnym razie osiągnięcie celu środka zabezpieczającego będzie niemożliwe. W praktyce środki zabezpieczające można uzyskać bardzo szybko. Postanowienia tymczasowe są ważne do czasu wydania odmiennego postanowienia.

Jeżeli powód ma już podstawę do przeprowadzenia egzekucji, jednak postępowanie egzekucyjne nie może zostać wszczęte niezwłocznie, komornik może w określonych okolicznościach bezpośrednio wydać tymczasowe środki zabezpieczające. Poniżej omówione zostaną jedynie środki zabezpieczające ustanawiane przez sąd.

2.2 Najważniejsze warunki

Wymogi w zakresie zajęcia celem zabezpieczenia należności lub prawa pierwszeństwa są następujące:

powód musi przedstawić wystarczająco przekonujące argumenty przemawiające za tym, że przysługują mu od pozwanego należności podlegające zajęciu lub prawo pierwszeństwa do danego składnika majątku; oraz

musi istnieć ryzyko, że pozwany podejmie czynności zagrażające spłacie długu należnego powodowi lub naruszające jego prawo.

W przypadku innych środków zabezpieczających analogicznie muszą istnieć dowody *prima facie* potwierdzające istnienie innego prawa oraz ryzyko naruszenia tego prawa przez pozwanego.

Przed wykonaniem środków zabezpieczających powód musi złożyć zabezpieczenie u komornika.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Środki zabezpieczające mogą dotyczyć majątku wszelkiego rodzaju. Jeżeli celem zajęcia jest zabezpieczenie należności, sąd zarządza zajęcie ruchomości lub nieruchomości należących do pozwanego do wysokości kwoty należnej powodowi. Następnie komornik decyduje, które składniki majątku pozwanego zostaną zajęte. Jeżeli celem zajęcia jest zabezpieczenie prawa pierwszeństwa, sąd zarządza zajęcie określonego składnika majątku będącego przedmiotem tego prawa, a komornik dokonuje zajęcia tego składnika majątku.

Za pomocą pozostałych środków zabezpieczających sąd może:

pod groźbą kary zakazać pozwanemu wykonania określonej czynności lub angażowania się w określoną działalność;

pod groźbą kary nakazać pozwanemu wykonanie określonej czynności;

upoważnić powoda do wykonania lub zlecenia wykonania określonej czynności;

zarządzić oddanie majątku pozwanego w posiadanie lub pieczę zarządcy; lub

zarządzić inny środek zabezpieczający wymagany w celu zabezpieczenia praw powoda.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

W przypadku wykonania nakazu zajęcia majątku dłużnik traci kontrolę nad majątkiem. Dokonywanie czynności dotyczących majątku będącym przedmiotem nakazu zajęcia majątku jest przestępstwem. Jeżeli środki na rachunku bankowym dłużnika objęto nakazem zajęcia, bank nie może wypłacać takich środków na rzecz innych osób niż komornik. Nakaz zajęcia nie nadaje jednak osobie, która o niego wystąpiła, żadnego prawa pierwszeństwa do zajętych środków w stosunku do pozostałych wierzycieli dłużnika.

Skutki innych środków zabezpieczających zależą od ich charakteru.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

W terminie miesiąca od wydania postanowienia o ustanowieniu środków zabezpieczających powód musi wytoczyć przed sądem powództwo co do istoty sprawy lub wszcząć inne postępowanie, które może doprowadzić do wydania orzeczenia stanowiącego tytuł wykonawczy, na przykład postępowanie arbitrażowe. Jeżeli tego nie zrobi, środki zabezpieczające zostaną uchylone. Środki zabezpieczające można również uchylić, jeżeli podstawy ustanowienia tych środków ustały z innego powodu. Wydając orzeczenie co do istoty sprawy, sąd musi jednocześnie orzec w sprawie środków zabezpieczających. Koszty wynikające z zastosowania środków zabezpieczających ponosi w głównej mierze powód. Jeżeli środki zabezpieczające okażą się bezpodstawne, powód ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone pozwanemu w wyniku ich zastosowania, bez względu na to, czy dopuścił się zaniedbania, czy też nie. Aby zabezpieczyć się przed taką ewentualnością, powód musi wnieść zabezpieczenie, zanim środki zabezpieczające zostaną wykonane. Z drugiej strony pozwany może na ogół zapobiec wykonaniu środków zabezpieczających, wnosząc zabezpieczenie.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Od postanowień sądów o ustanowieniu środków zabezpieczających przysługuje odwołanie do sądu wyższej instancji, tj. do sądu apelacyjnego (*hovioikeus*) lub do Sądu Najwyższego (*korkein oikeus*). Wniesienie odwołania nie uniemożliwia wykonania środka zabezpieczającego, chyba że sąd odwoławczy zawiesi wykonanie takiego środka. Nie ma jednak możliwości odwołania się od postanowienia w sprawie tymczasowych środków zabezpieczających.

Zażalenia na środki i decyzje wydane przez komornika w sprawie wykonania środków zabezpieczających rozpatrują sądy rejonowe. Prawo do złożenia zażalenia mają także strony trzecie, które są zdania, że z powodu zadłużenia dłużnika zajęto ich własny majątek.

Ostatnia aktualizacja: 04/01/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.